UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Avthentica, Et Institvtiones

Bartolus

Lugduni, 1567

Excusat tuto. [et] cura.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96136

Visual Library

Quibus modis tutela finitur. Rub.

5 ☞ Tutela legitima an finiatur ipſo iure, vel vtrum durent reliquie prime tutele, multum differt.

PUpilli pupilleque ⁊c. Tutela finitur ſi pupillus ab hoſtibus captus fuerit. Dicitur ibi ꝙ tutela finitur ſi pupill⁹ capt⁹ fuit ab hoſtib⁹ ſed hoc caſu nõ tollitur ipſo iure, qꝛ ſi
6 redeat pupillus recuperatur. tutela † Unde no. ꝙ multum differt vtrum tutela legitima finiatur ipſo iure, vel vtrũ durent reliquie prime tutele, qꝛ primo caſu qñ finit tutela legitima ipſo iure vt morte tutoris locus eſt ſequenti legitimo. Scdo caſu quãdo non ipſo iure, locus eſt datiuo, ſ. qñ non iure finitur tutela, ſed remanerent reliquie prime tutele conditione. Unde ſi quis datus ſit tutoꝛ ad tempus videntur, ꝙ adueniente illo tẽpore non ſit finita tutela ipſo iure. qꝛ tẽpus non eſt modus tollendi obligationem ipſo iure, ſed per exceptionem. ff. de actio. obli. l. obligationum fere. §. plene ergo nec tutela. Et hoc multũ ꝓdeſt ſcire, vtrum finiatur tutela vel non. ipſo iure remaneat reliquie prime tutele, qꝛ vt dictum eſt, primo caſu eſt locus ſequenti legitimo ſcdo caſu dꝫ dari tutoꝛ a iudice. Sed dicendum eſt ꝙ immo adueniente tempoꝛe ex quo datus eſt tutoꝛ ad tempus, ipſo iure finitur tutela qꝛ bene inuenitur quo tempoꝛe finitur tutela. ſ. tempoꝛe xij. annoꝛum in femina ⁊ tempoꝛe. xiiij. in maſculo ſꝫ hic non inuenitur obligatione: quod tollatur ipſo iure.

1 ☞ Tutela legitima qualiter finiatur ⁊ quando.
2 Tutela legitima non finitur minima capitis diminutione.

MInima. Ibi dicitur ꝙ minima capitis diminutiõe tutoris: vt ſi tutoꝛ erat ſui iuris ⁊ dedit ſe ei in arrogationem, tutela † finitur ſcꝫ legitima dicit gl. ſed minima capi. di. impuberis. ſ. filij famil. legitima tutela nõ finitur. qꝛ filiuſfam. legitimus tutoꝛ eſſe non poteſt: qꝛ pꝛoximior vocatur ad legitimã tutelã. ⁊ filiuſfam. pꝛoximioꝛ eſſe nõ poteſt, qꝛ ipſum antecedit pr̃ niſi in caſu. ӡt. gl. vt ſi ſit aliquis filiuſfamil. moꝛtua matre q̃ habebat plures ſeruos, manumittit ſeruũ. maternũ impuberẽ delatũ ſibi ex hr̃ditate materna, daẽ ei legitima tutela illi⁹ ſerui ipuberis manumiſſi ex lege. xij. tabu. tã ꝙ patrono. vt. ſ. de legi. pa. tut. Et ſi emancipet a pͤe finit. Sꝫ dicas ꝙ illud exẽplũ eſt impꝑtinẽs ⁊ ẽ falſũ. Impꝑtinẽs ẽ: qꝛ hic loquit de legitima tutela q̃ deferẽ ex verbis ⁊ mẽte legias ſcilicet iuris agnationis, vt ſ. de legitim. agnat. tut. Illud exẽplũ eſt de tutela que ſolũ deferẽ ex mente legis duodecim tabu. ſꝫ non ex verbis. vt ſ. de leg. pat. tut. Et ſi dicaẽ emancipatus eſt ẽt agnatus de iure ciuili, vt. j. de exhr̃da. liber. §. emãcipat, ergo pꝛo emancipatione n filij finitur iſta tutela. Dicendũ eſt ꝙ hic eſt fallacia accidẽtis dicẽdo ꝙ filius emãcipatus in cognatis, eſt de iure ciuili ratione qua filius ſꝫ nõ ratiõe qua patronus defertur ſibi tutela liberti: ideo nõ finit iſta tutela legitima minima capitis diminutione. vñ i iſto arg. ẽ tale pactũ ſicut ibi tu cognoſcis coꝛiſcum cariſtas eſt nois ergo ⁊c.
2 † Item ꝙ dꝛ in iſto. §. qđ minima capitis diminutio tutoris tollit tm̃ legitimam que eſt cauſa que queritur tm̃. Iſta rõ eſt qꝛ legitima tutela defertur alicui quia agnatus quia talis: ſꝫ per minimã capitis diminutionẽ tollitur agnatio. ergo ⁊c. Per iſta iura ſoluitur illa dubitatio, aliquis ſecũdum decretales nouas non eſt delegatus, niſi ſit in dignitate vel niſi ſit pꝛebẽdat⁹: vñ delegatur ei cauſa qꝛ talis ſcꝫ prebendatus. Pone igitur ꝙ pꝛiuetur pꝛebẽda, vel reſignet, certe expiret ſua interdictio. caſus eſt iſtius. §. qꝛ ſibi delegata cauſa talis, ceſſante cauſa ceſſat effectus vt. C. de epiſ. ⁊ cleri. l. generaliter. ff. de pact. ꝙ edictũ.

De curatoribus. Rub.

1 ☞ Pꝛodigo ⁊ furioſo ⁊ mente capto datur curatoꝛ inuitis.
Curatoꝛ ſurdo vel muto non datur non petenti volenti.
Curatoꝛ ad lites ſurdo ⁊ muto inuitis ſicut adoleſcenti an dari poſſit.

MAſculi. Itẽ inuiti. Hic dꝛ ꝙ adoleſcẽtes inuiti curatoꝛes nõ accipiũt pꝛeterꝙ ad litem. ẽt gl. ſed pupillus inuitus curatoꝛẽ habere non cogitur. Cõtrariũ ẽt. ſ. de autoꝛitate tu. §. vltimo ſup illo verbo, vtolim. ⁊c. Unde dicas pupillus vel adultus. aut vult agere etiã nõ dabiẽ ſibi inuito curatoꝛ ſed repelleẽ ſi nõ petat ſibi dari tãquã minus idonea perſona, vt. l. eſt o legitimam preſtãdi in iudicio habẽt. ſi cõtrariatur pupillus vel adoleſcẽs, ſi pupillus ſit infans nõ dabitur curatoꝛ ad lit. ff. de tute. l. q habet. §. ſi pupill⁹. Sꝫ hꝫ duo remedia qui vult eum conuenire. qꝛ infans citari non poteſt ſi citetur, non vꝫ ipſo iure, vt ff. de in ius vocan. l. quaquã. Sed põt actoꝛ petere a iudice, vt ei det tutoꝛem, vt C. qui pe. tu. l. qꝛ alia via eſt, citabuntur agnati de quibus veriſſimile eſt ꝙ defenderetur, etſi comparet aliquis ad pupillũ defendendum, bene quidẽ: ſi nullus cõparet fiet miſſio in bonis defuncti ⁊ ꝓcederet ad vendicat. ſi ex contractu defuncti cõtrariatur hic per duas ll. ff. ex quibus cau. in poſſ. eatur. l. hoc aũt in pupillo. l. apud Iul. Sꝫ ſi pupillus non vult non datur ei inuito curatoꝛ ad lites, vt ff. de tutel. l. qui hꝫ ſ. ſi pupillus, ſequẽs: §. vñ ꝯdicere, ſcꝫ ꝙ cogatur habere cura. detur ei inuito. concoꝛdant doctores ꝙ non datur inuito. qꝛ cõpellere non poteſt hunc et illũ, nec aliquẽ, nec ſaciõs differentiam de pupillo maioꝛe infante vel adoleſcente qꝛ citabitur, vt veniat acceptu⁹ curatoꝛem. ff. de admi. tu. l. iij. §. vltimo. ⁊ j. de ſatiſda. §. vlt. qꝛ qñ cõpellerentur niſi citaretur in ꝑ ꝙ detur eis inuitis, tũc antecedit vt cederẽtur alias, qꝛ citat⁹ eſt.
1 † Sed nunc queritur pꝛodigo ⁊ furioſo [a] ⁊ mente capto detur ne
a curatoꝛ inuitis, Dico ꝙ ſic, qꝛ non ſpectatur velle eoꝛum, qꝛ velle
2 non poſſunt argu. ff. ſol. mat. l. ij. §. vltimo. † Sed ſurdo vel muto non datur non petenti volenti: ſed nunquid ad lites datur ſurdo ⁊ muto cur. inuitis ſicut adoleſcenti: Dicendũ ꝙ nõ qꝛ iſti ſi ſunt adulti pꝛocuratoꝛem habere poſſunt adoleſcens, non, vt ſ. de petitionibus inuitis.

ADDITIO.

a ¶ Pꝛodigo ⁊ furioſo. Adde ꝙ pꝛodigus cui datus fuit curatoꝛ, ſi redijt ad ſanos moꝛes deſinit habere curatoꝛem, ſi eſt manifeſtum aliter requiritur factum iudicis. Ita Bar. in l. is cui bonis interdictũ: ff de verbo. obl. ⁊ nũquid curatoꝛ datus pꝛodigo qui non eſt valeat, vide per eundem in d. l. is cui bonis ⁊ quod pꝛodigo ⁊ furioſo detur curatoꝛ ignoꝛanter tenet Idem Bartol. in l. qui hꝫ. §. ſi pupillus. ff. de tut. Adde no. do. Iaſo. in d. l. is cui bonis vbi determinat ꝓdig⁹ nũqd ĩterdict⁹ bõis ſi redeat ad ſanos moꝛes, ipſo iure efficiatur habilis. ⁊ ſolutus ab interdicto, vel requiratur declaratoꝛia iudicis vide per eum vbi plura de materia.

De excuſationibus tutorum vel curatorum. Rub.

1 ☞ Abſentes cauſa reipublice excuſantur a tutela noua.
2 Abfuturus dicitur quis dupliciter.
Et qualiter ꝓuideatur pupillo abſente tutoꝛe cauſa reipublice.
3 Abſens cauſa reipublice longa abſentia hꝫ excuſationem ſi ſit legatio in remota legatione, ſed non ſi i pꝛoxima.

EXcuſantur. Itẽ qui accuſari non poſſunt.
1 † Ubi dꝛ quod qui abſunt cauſa reipublice excuſantur a tutela noua. nã dicit gl. abſunt vel abfuturi ſunt, vt ff. de pecu
2 a. l. filiuſfa. dicas abfuturi ſcꝫ i breui † Unde abfutur⁹ qs dꝛ dupliciter abfuturus, vno modo eſt in veritate, abfuturus eſt qꝛ neceſſe eſt ei ꝙ infra annum arripiat iter, ⁊ talis nõ parat ſe ad eundũ, vel ſi parat ſe, hoc ẽ a lõge eſt abfuturus, ꝓxime q colligit ſarcinulas ⁊ q̃rit equos, ⁊ ſimilia neceſſaria ad pꝛoficiſcẽdũ abfutur⁹. Iſto pmo mõ ꝑ abſẽte habet, vt ff. q. ex cau. maio. abſente manumittentur. Et idẽ dicas quod in verbo abfuturus ſcdo modo non excuſet ſe interim a tutela quã hꝫ, ſꝫ vt pꝛouideatur pupillo ſuo interim de aliquo tutoꝛe qui adminiſtrabit cũ ſe abſentaſſet, vnde cũ aliquis mittitur ad aliquã prouinciam regendã, ſi delegauit aliquẽ antequã ſit in pꝛouincia ſibi decreta facta delegatio nõ valet donec ibi fuerit vt ff. de offi. pꝛoconſ. ⁊ leg. l. obſeruare. §. vlti. ſic dico, quidã abfuturus pꝛimo ſe excuſauit, interĩ non valet excuſatio: ſed tũc ſumit vires cũ incipit abeſſe.
3 † Item ſcias quod abſens cauſa reipub. lõga abſentia hꝫ vocationem ſi ſit legatio in remota legatione, ſed non ſi i pꝛoxima. vt C. de leg cum marina.

4 ☞ Inimicitie aut ſunt leues aut capitales, ⁊ que ſint.
Inimicitie que ſint que excuſant a tutela.

Inimicitie. Scias ꝙ inimicitie aut ſunt leues aut capitales. Si ſunt leues, ſiue ante teſtm̃ ſiue poſt interueniant nõ excuſant a teſtamẽtaria tutela, nec ab aliqua alia, qꝛ leuis initria non reuocat legatũ nec ab aliqua tutela. ff de admi. tu. l. iij. ad fi. ſi graues, vt capitales ⁊ tũc aut interueniũt ante teſtm̃, aut poſt ſi poſt teſtm̃ interueniãt ſi ante teſtamentum tantũ cũ poſtea eſt in teſtamento datus tutoꝛ ille non recuſauit qꝛ videẽ recõciliare, hoc niſi faciat hic teſtatoꝛ vt grauet tutoꝛem qꝛ videbat quod erat tutoꝛ multis negotijs impeditus vnde volebat eum pluribus implicare. vt. ff. eodem. l. athlete. ⁊ hoc

τ hoc intelligeſi inimicitie orte ſunt culpa tutoris, ſi vero ex cul
pa teſtatoris non poteſt remittere q2 offenſi eſt penitere, non of
fendentis. ff. e. athlete. §. dat remiſſioñ qñ iudex dat nõ eſt loc⁹
coniecturationi remiſſionis ideo ſemper non excuſat.

Item ſi quis. Intellige ſtatus ſimpliciter ſiue ſpe
cialiter petierit ipſum in ſeruũ ſiue
in libertũ ſuã q2 iſte dicũt queſtiones ſtatus. ĩ. de actio. §. pre-
iudicialis. q2 legem quam alleg. gl. ff. quod me. cau. l. iſti quidẽ
ſol. loquitur de ſeruitute.

1 ¶ Excuſatur a tutela maior ſeptuaginta annis.
2 Excuſatur a teſtimonio ſenex, τ quomodo ĩtelligatur.

1 **Item maior.** Septuaginta annis, τc. Ibi dr̃ quod
†ꝗ habet ſeptuaginta annos põt ſe
excuſare tutela. dicit gl. ꝙ in alijs vt perſonali munere publico
vt ꝙ aliquis iudex aſſerat quod h3 ſexaginta annos excuſat ſe.
Sed quale ſufficit ib. minus tempus quam hic. Dicendum ẽ ꝙ
maior labor eſt, τ plus h3 facere qui ius reddit, q2 plures h3 in
ſua iuriſdictione quibus d3 ius dicere: ſed qui habet tutelã nõ
h3 tot regere. ideo minus tempus ſufficit hic, quã ibi, per iſtam
2 rationem ſoluitur queſtio talis, † τ. l. ꝙ ſenex excuſatur a teſti-
monio quõ intelligas tunc ſenex: Certe intelligo qui h3 ſeptua
ginta annos non ille qui h3 ſexaginta tantum: q2 ad hoc minor
labor eſt in teſtimonio ferendo, quam in vna tutela adminiſtrã-
da. Ratio q2 vbi quis minus habet facere, amplius tempus ad
excuſationem requiritur iõ ſexaginta non ſufficiunt vt a teſtimo
nio ſe excuſet ſed exiguntur ſeptuagita.

Idem τ in milite. Ibi dicit gl. ꝙ clerici vſq3
ad quartum gradum admit
tuntur ad tutelam. Leges quas adducit hic gl. nõ loquuntur d̃
quarto gradu, nec inuenies leges que hoc dicũt. Ideo domin⁹
meus dicit ꝙ dicit hic d̃ quarto gradu intelligebat qõ preſbiter
tutelam legitimã põt habere que ſibi iure agnationis defert,
ſed non teſtamentariam vel datiuã, vt in aut. de ſanctiſ. epiſco-
pis §. Deo autem amabiles, τ §. preſbiteros. quam authoritatẽ
habes de epiſcopis τ clericis aut. preſbyteros. ꝙ igitur hec di
cit hic gl. ꝙ clerici põt habere tutelã iure agnationis vſque ad
quartum gradum. ſic oſtenditur. Monachi nõ habẽt ꝯcurſati
onem in terram, ſed clerici ſic, vſq3 ad quartũ gradũ: vnde põt
clerici legare de rebus ſuis que ſibi obuenerunt iure heredita-
rio a ſuis parentibus vſque ad quartũ gradũ: ſibi contingenti-
bus, vt in authentic. de eccle. titul. §. interdicimus. vnde ſicut ẽ
inſtitutus in relictis legatis vſque ad quartum gradum, ſic etiã
in tutela, vnde niſi ſic intelligas per ſimile impoſſibile eſt intel-
ligere gl. iſtam.

1 ¶ Libell⁹ qualiter debeat formari ab eo q ſe excuſat a tutela
2 Clauſula non ſe adſtringens ad omnia τ ſingula, τc. an aliquid
operetur.
3 Tutor datus ꝙ a datione non appellat, ſed excuſat ſe, quid dif
fert.
Et quid differt appellare τ excuſare.
4 Decretum interponitur in datione tutele.
5 Appellat regulariter nominatus ad publica munera, τ quãdo.
6 Exceptiones an debeant fieri in ſcriptis.

1 **Qui autem vult.** Hic dicitur, † quod qui ha
bet plures excuſationes,
id eſt plures cãs ꝑ quas poſſit ſe excuſare, q̃ nominate ſunt a prin
cipio huius tituli vſque nunc, ſi in vna propoſita ſuccubuerit,
poteſt aliã proponi inter tempora inſtituta, quidam poterit alĩ
am proponere ſi in illa quam propoſuit ſuccubuit vel non fuit
admiſſa, q2 reſponſiones ſimul proponeret. Sed contra quia aut
tu intelligeres quod ſequitur in littera ſi ſuccubuit poteſt aliã
proponere intra tempora ſtatuta ſed finita non ſunt tẽpora ſta-
tuta proponendi excuſationes, τ hoc eſt falſum, cum omnes fue
runt propoſite. Aut expone intra tempora ſtatuta in modo fini
ta tempora exercende excuſationis, ſilia non currit quando ex-
cuſat ſe quia l. dicit querela debet terminari intra quinquennium
porrigitur, quod qui habet querelam accuſatur de falſo. interĩ
non currit tempus exercende querele vt C. de inoffi. teſta. l. cõ
tra minores, ergo ſimiliter erit hic. quare dicas quod nõ opor-
tet omnes proponere. ſed ſi vnam proponat τ in ea ſuccũbat, id
eſt non admittatur, poterit aliam proponere intra tempo-
ra, ſc3 procedenti excuſationes que ſunt quinquaginta dies, vt
ĩ. proxim. non ſupponas exercende que ſunt quatuor menſes vt
ff. eodem. titul. l. quinquaginta ad le. ff. de excuſa. tute. l. ſcire
oportet. §. ſtare autem. oportet. ibi dicitur quod multas cauſas
habet remiſſionis, id eſt multas cauſas propter quas debeat
remitti onus tutele debet omnes proponere: vel ſi omnes non
propoſuit filius ei qui ſe non excuſauit. Verũ eſt quo ad nõ no-
minatas, tamen quia oportet ꝙ eas proponat, ſ3 ſic intra tẽpus
proponende excuſationis que ſunt quinquaginta dies, vt hic dr̃
2 † Queritur dato ꝙ proponat õnes τ non ponit in libello ſuo nõ
aſtringens ſe ad omnia τ ſingula probanda, ſi ſuccũbat ĩ vna, an
poteſt recurrere ad aliam: Dicendum eſt ꝙ ſic. vnde ex abũdanti
apponit illa clauſula in libellis nõ aſtringens ſe ad õnia τc. ſicut
multe ſunt proteſtationes ex abũdãti. Itẽ hic dicitur qõ ſi ali-
qs fuerit datus tutor, nõ appellat ſed excuſat ſe, vñ ab illa dona
tione nõ appellatur, ſc3 propoſita excuſatione, cũ habeat quatu
or menſes ad exercendã excuſationẽ, ſed ſtatim cum requiritur
tutor proponit. ſed ſi feratur ſnĩa ĩ hac cauſa contra excuſationẽ
propoſitam bene põt appellari, vt. ff. de. ap. cũ ĩ vna. §. tutor
3 † Sed a datione fruſtra appellatur intelligo fruſtra, ex nõ abun
danti ſed ipſo iure. ĩ. qñ app. ſit. l. j. §. ſi quis tutor. Sed tũc que
ritur, Quid differt ꝙ datus tutor a datione non appellat, ſ3 excu
ſat ſe: Quid differt appellare τ excuſare: Dicendum ꝙ q appel
lat conqueritur de iniquitate iudicis: vñ nõ cognoſcet pl⁹ ille iu
dex. Sed qñ excuſat ſe non conquerit de iniquitate iudicis: iõ
ille idẽ cognoſcet. τ ꝙ ali⁹ iudex agnoſcat de ap. habes. C. d̃ ap
pel. l. eos qui τ ꝙ in excuſatione idẽ habes. ff. d̃ excu. tut. l. ſcire
oportet. §. ſcire. Itẽ eſt alia differẽtia, q2 ſi appellaret, decẽ dies
haberet ad appellandũ. C. de ap. auth. ſed hodie: ſed ad excuc.
dum h3 quinquaginta dies vt hic τ ff. eod. l. quiquaginta. in pn.
Item dicit gl. ſi aliquis datus fuerit tutor a datiõe non appella
tur in alijs muneribus publicis appellatur a datione. Querit
que eſt cauſa diuerſitatis: Quidã dicũt qõ in datione aliorũ pu
blicorum munerũ interponitur decretũ, vt. C. de appellationi. l.
nominationes. iõ q2 ꝑ decretũ ſnĩa mutatur, τ a ſentẽtia appel
latur: iõ in alijs muneribus publicis a datiõe appellatur. ſed in
4 datione tutele non interponit̃ decretum, iõ τc. † Dicẽdũ quod
falſum eſt, imo interponitur decretũ. ff. de confirmãdo tutore. l.
naturale. ſed illa ſolutio poſſit hic habere dolorẽ, q2 in alijs mu
neribus ſit plena deliberatio, τ pub. conſilio cõuocato, vt ꝓbat.
C. de appel. l. nominationes. Et iõ q2 cum tanta deliberatione
τ inquiſitione ſit a ſnĩa. C. de iudi. l. iudices, iõ ſicut a ſententia
appella. ſic a datione aliorũ munerũ: ſ3 qñ datur tutor nulla ſit
inquiſitio vnde ſicut ab interlocutoria ſine inquiſitione dat, ſic
τ tutor: iõ ſicut ab interlocutoria nõ appellat, vt. C. de ap. aper
tiſſimi. ſic nec a datione tutele tamen dicas ꝙ in his alijs ſit ple
na deliberatio τ inquiſitio: vt dictũ eſt ꝑ l. C. de ap. l. nominatio
nes Et iõ ſi dãtur, τ habeãt cauſam qua nõ deberent dari tñ da
ta ſunt τ iniquitas eorũ ꝑ ſuperiorem corrigenda eſt. ff. d̃ appel
lation. l. j. τ hoc ſit per appellationẽ, τ iõ τc. Sed quando datur
tutor ſit inquiſitio vel deliberatio: ideo non debet conqueri de
iniquitate iudicis: τ iõ non appellatur, ſed habet locũ remediũ
excuſationis. S3 queritur, Quare in eis non ſit tũc tacita ĩqui-
ſitio τ deliberatio ſicut in alijs. Dicendum ꝙ ibi tantum nõ eſt
periculũ in regimine ſeu iuriſdictione hominũ vnius regionis
5 quam in regimine vnius pupilli τ bonorũ eius. † Item nota qõ
nominatus ad publica munera, regulariter app. Fallit ĩ tutore
vnde nõ app. ſed ꝓponit excuſationẽ, τ in hoc priuilegiati ſunt
veterani vnde durius eſt remediũ appellatiõis, q̃ excuſationis
hoc eſt ꝙ probatur. C. q̃ prouoca. nõ eſt neceſſ. l. veteranus. Itẽ
dicitur ꝙ ad proponendũ excuſationem, dantur quinquaginta
dies ſed ad diffiniẽdam excuſationem dãtur quatuor mẽſes: vt
ff. eod. l. quinquaginta. Et dic quod tempus quinquaginta die-
rũ, τ tẽpus quatuor menſiũ incipit currere non a tpe nominatio
nis ſeu donationis, ſed a tpe ſciẽtie. Et quod dicit lex illa quin-
quaginta. tempus quatuor menſiũ currere a tpe nominationis
ſubaudi, τ ſcientie quod dicit gl. ꝙ cã iſta, ſcilicet excuſationis
poteſt durare parum vltra duos menſes imo ꝑ quatuor mẽſes
ſed hoc intellige. ſed in fine quinquaginta dierũ inchoata ſit, q
cõputant a tẽpore quo ſciuit ſe datũ vt dictũ eſt, tunc queritur h̃
in litera qui excuſare ſe volunt non appellant ſi intra quinqua-
ginta dies: ſuꝑ illo verbo quinquaginta dies eſt gl. ſignata τ
in fine dicitur quod cum aliquis excuſat, debet ſe excuſare in li
bello. Ideo querebat hic dominus meus cum actio debeat of-
ferri in libello. vt. C. de lit. con. authen. offeratur, cum exception
es ſint arma reorum, ſicut actiones actorum ſicut accuſationes
accuſatorum. proponitur exceptio in libello, τ certe excuſatio ẽ
exceptio, τ hoc proponitur. In hoc voluit dicerere quidã ꝑ de
cretalem illam, quoniam contra falſam, que dicit omnia acta re
digi in ſcriptis. S3 certa. l. hic dicit τ de ap. ad cauſas. τ l. procõ
6 ſulibus. vnde dicunt ꝙ excepti. habet fieri in ſcriptis. † S3 cer-
te hoc non probant ipſi: quia licet illa decretalis τ. l. hic allega-
ta dicant omnia acta debere redigi in ſcriptis ſi arguatur, ergo
d3 proponi τ probari. Illud argumen. nõ cõcluderet: ideo per
illa iura non habetur quod exceptiones in ſcriptis ponãtur. I
ſtud queſitum nõ ſoluit dominus meus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Si vero. Ultra cēteſimum lapidē. Hic in fine iſti⁹ §. ē vna gl. que incipit, caueas ne fallaris. Et reputatur iſte. §. difficilis. ⁊ dominus meus dicit quicunq; dt ꝙ hic eſt difficultas. eſt aſinus: q2 non eſt ita facilis. §. in toto libro ſicut iſte. Sed q2 ibi dr in gl. caueas ne fallaris, credūt ꝙ ibi ſit difficultas maxima. Eſt igitur intentio gl. ⁊ illius. §. qui datus ē tutor moretur ſeu habitat in ciuitate illa in qua datus eſt tutor ad ſui excuſationem ꝓponendā habet quinquaginta dies. Si aūt habitet vltra centeſimū lapidē ꝓ quibuſlibet viginti miliaribus habet vnum diem ⁊ vltra hoc triginta dies. Ponatur igitur ꝙ ipſe habitat per decem dietas. j. ꝙ ꝓ quibuſlibet viginti miliarib⁹ dat vna dies vltra centeſimū lapidē, ꝓ illis decē dietis. Item ſi cōputes alia centū miliaria que ſunt a centeſimo vſque ad ciuitatē habebit. x. dies, ⁊ ſic. v. ⁊. x. faciunt. xv. hꝫ eni. xxx. dies, ⁊ ſic. xlv. ſed ille q ē in ciuitate vel inter centeſimū lapidē habet dies quinquaginta, ⁊ ſic plus habebit ille q ē ꝓpinquior, quam qui eſt remotior: ꝙ eſt iniquum. iſtam opinionē tollit litera que dicit Sceuola qui habitat vltra cēteſimū lapidē ꝓ quibuſlibet viginti miliaribus quib⁹ vltra habitat habet vnam diem ⁊ vltra hoc habet triginta dies: ita tñ ꝙ ſi computata vna die ꝓ quibuſlibet viginti miliarib⁹ quib⁹ habitat vltra cēteſimū lapidē ꝓ triginta diebus ſibi adiectis non habeat quīquaginta dies ſibi ſuppleatur ex poteſtate. l. ſic nō min⁹ habebit q eſt vltra centeſimū lapidē quā ille qui eſt intra vel q eſt in ciuitate. ⁊ hoc eſt ꝙ dicit litera, qui tñ vt Seuola. Sed dicas ꝙ eadē iniquitas remanet: nonne eadem ratione ponere retēta ſi habitet qui datus eſt tutor vltra centeſimū lapidē, ⁊ ſic quindeci cū additione triginta dierū, ⁊ ſic ſunt tantū quadragītaquinq; dies vt habeant quinquaginta dies, tñ remotior eſt per decē dietas, quā ille qui habitat vltra vel intra centeſimū lapidē vel per quīdecim ab illo qui habitat in ciuitate, ⁊ tñ illi ſimiliter habent quinquaginta dies: ⁊ ſic tm̄ tempus habet ille qui eſt ꝓpinquior, quantū ille qui eſt remotior. Dicendū ꝙ licet hoc ſit verum, tñ vnuſquiſque hꝫ tempus tātum ꝙ ſibi ſufficit: vnde ſimilis oppoſitio hic illi poteſt opponi que ſit in Euangelio: q2 tantū datū fuit tarde venienti ſeu ſero venienti, ſicut mane venienti, vnde ſi lex daret maius tempus ꝙ plus diſtat, cum innumerabiles diſtātie ſed quod plus ⁊ minus non fuit ī poteſtate determinare tp̄s maius ⁊ minus, ſed maiorē ⁊ minorem diſtātiam: iō duob⁹ mēbris fuit contenta, vt ſi habitet in ciuitate vel intra centū miliaria, ꝙ habeat quinquaginta dies ad ꝓponendā excuſationem ſuā: ſi vltra ꝓ quibuſlibet viginti miliaribus habeat vnū diē, ⁊ vltra hoc adijciuntur viginti dies, vnde additio triginta dierum non ꝓficit ei qui habitat vltra cēteſimū lapidem, vel in ciuitate ſcilicet ꝙ habeat pluſquā quīquaginta dies data eſt ſibi vna ꝓ quibuſlibet viginti miliaribus quibus diſtat vltra cēteſimū miliare cōputatis etiā v. diebus ꝓ eiſdē miliarib⁹ q̄ ſint intra centeſimū lapidē. ſed ſi ꝑ ſexdecim dietas diſtaret vlt. cēteſimū lapidē hꝫ ſexdecim dies. item ꝓ centum miliaribus vltra: ſed cōputari debeant q2 de hoc non eſt. l. dici habet v. ⁊ ſic xxj. vnū diē hꝫ. Item adijciūtur ſibi xxx. ⁊ ſic licet diem hꝫ, ⁊ ſic hꝫ plus vnā diē quā ille qui eſt vltra centeſimū lapidem vel in ciuitate: ⁊ ſic manifeſte vides, ꝙ additio triginta dierum non facit, quod plus habeat qui habitat vltra cēteſimū lapidem quā ille q intra habitet, niſi habitet vltra per ſexdecim dietas cōputatis quinq; diebus per centum miliaria que ſunt centeſimū lapidem. vel ſi illa non computes, q2 hec lex non inuenitur, tunc oportet ꝙ diſtet vltra centeſimū lapidē per viginti dietas ad minus, ⁊ parū plus vel per ſexdecim dietas: quaſi ꝓ vno miliari ex q̊ ē vltra centeſimū lapidē, habebit vnam diem, vt dicit gl. licet ꝺ hoc nō ſit lex, ⁊ ſic cōputatis. xxj. diebus ⁊ xx. q̄ adijciūtur habebit diē ꝫ quod dictum eſt, quod niſi diſtet ꝙ vbi plus quā per xvj. dietas vltra cēteſimū lapidē non hꝫ quinquaginta dies ⁊ ille q ē intra tantū habet q̊q; hoc non ſit incōueniens. Unde in ſimili preſcriptio dꝫ fieri. x. annis inter ꝑſentes. xx. īter abſētes, ⁊ dicūt ꝑ

☞ ſentes in eadem. † Sed pone ꝙ duo ſint in confinibus duarum prouincarū diuerſarū poteſt eſſe quod vnus nō diſtat ꝑ dimidiā leucam ab alio, ſed vnus preſcribat rem alteri⁹, oportet ꝙ teneat ꝑ viginti annos. ſi autem aliquis qui eſt in eadē ꝓuincia cū aūt illorū aliquis eſt in fine eiuſdē prouincie, ⁊ ſic forte diſtat ꝑ viginti dietas, ſufficit ꝙ teneat per decē annos ad hoc ꝙ preſcribat: ⁊ ſic qui ꝓpinquior eſt, longiori tp̄e preſcribit: qui remo. minori. Sed forte in iſto exemplo eſt alia ratio quam in ea. ꝓuincia, lꝫ ſic remotior min⁹ tp̄s exigitur ad preſcriptionē qui veriſimile eſt ⁊ eſt verum ad literam, ꝙ ſi non poſſidet rem vnius coram ſuo iudice ⁊ ſic infra prouinciam, ſcꝫ ſui actoris habebit citius conſilium, ⁊ inueniet citius aduocatos quā nō faceret in alia prouincia quātocunque eſſet ꝓxima ſibi vtile. Pōe exēplū familiarius. Si volo ꝓducere teſtes de ead. ꝓuincia habeo tres menſes, ſi de alia ſex. Si de vltra mare habeo nouem, ꝙ poſſum facere leuius vel eos teſtes de eadem prouincia intra tres menſes, vel eos qui ſunt vltra mare infra nouem menſes: ⁊ certe leuius eſſet mihi producere teſtes in vna die de eadem ꝓuincia, quam in quatuor annis de vltra mare: ſed propter varietatem locorum ⁊ diſtantiam loci non potuit limitare ſeu diffinire ꝑſi. ra omnia tempora, ſed fecit quod potuit contenta tribus. Item hic habes quod ꝓ quibuſlibet viginti miliaribus datur vna dies: vnde iſte ſunt dicte legales. Et ſic intellige decretalem q̄ dicit quod aliquis non trahatur a fine ſue dioceſis. ſed vltra duas dietas intelligo de legalibus per literam iſtam ⁊. ff. ſi quis can. l. j. ⁊ hic dicit Rofredus. Tamen Bernardus dicit cōtrarium quod intelligendum eſt de vulgaribus. Sꝫ hoc non eſt verū quia cum aliquid eſt lege diffinitum non debemus nos referre ad vulgi opinionem.

1 Tutor quando dicatur eſſe datus ad totum patrimonium ſeu vniuerſum.
2 Maritus poteſt eſſe procurator vxoris, ſed curator non.

1 **Datus autem.** Tutor. † Hic dr̄ quod tutor dicitur eſſe datus ad totum patrimoniū ſeu vniuerſum, intellige ſi poteſtas tutoris ad hoc ſe extēdat: vnde ſi in diuerſis patrimonijs haberet pupillus diuerſa patrimonia, iudex qui daret ei tutorem in vna prouincia, ille tutor datus ad illa bona que ſunt in illa prouincia, ⁊ ſub iuriſdictiōe iudicis dantis non ad bona que ſunt in prouicia vna ⁊ in alia iuriſdictione, vt ff. de de bonis aut iudicis poſſid. l. cum vnus. ff. de his qui ſunt ſui vel ali. iur. Hic queritur, ſi quis conſtituerit procuratorem ſuum nec dixit in cauſis talibus, vel cauſa, ſꝫ ſimpliciter conſtituo talem procuratorem meum nec cauſam expſit, an ad omnes cauſas videatur conſtitutus: Videtur ꝙ ſic: q2 curator datus ad litem pupillo non expreſſa cā. intelligitur datus ad omnes lites: ita procurator ſimpliciter conſtitutus non expreſſa cā videtur ad vniuerſas conſtitutus. Ad hoc facit iſte §. ⁊ ad hoc. ff. de tutelis. l. qui habet. §. vltimo. Dicendum tñ ꝙ certa forma datur conſtituendo procuratorem vt ff. de procura. l. ſi procuratorem. tñ dicebat domin⁹ meus gꝺ etiam ſi hoc diceretur, non eſſet magnum inconuniēs, ⁊ poſſet bn̄ reſpōderi ad legem ſi procuratorem. ¶ † Itē quare maritus poteſt eſſe procurator vxoris, C. de procu. l. marit⁹. ſed curator non vt C. qui dari tut. poſſ. l. maritus. vnde hic non dicitur improprie ſe excuſare ſi detur curator, alias tutor vxori. Dicendū ꝙ curatoris poteſtas plenior eſt: vnde officium procuratoris contraria voluntate finitur, vt j. manda. §. mandatum. ſed non tutela: vnde certi ſunt modi finiendi tutelā vt ſupra. quib. mod. tut. fi. per totum.

De ſuſpectis tutoribus vel curatoribus. Rub.

1 Tutor vt ſuſpectus quandoque remouetur a tutela ſine accuſatione.
2 Inſcribens punitur ad penam talionis.
3 Patron⁹ tutor cōuictus de ſuſpecto qualiter euitabit īfamiā.
4 Doli expreſſio in ſententia an faciat infamiam.

Sciendum eſt. In principio huius tituli dr̄ quod crimē ſuſpecti deſcēdit a lege xij. tab. ſit legitimū. Querit gl. ex quo eſt legitimū crimē nonne inſcribit ſe qui accuſabit, ⁊ nō intelligas inſcribere, id eſt, libellū offerre: q2 hoc nō eſt dubiū: ſed intellige inſcribere ſcꝫ ad penā talionis. Arguitur ꝙ ñ quia q̄nq; ſine accuſatione remouetur vt ſuſpectus. vt ff. eo. l. tertia ⁊ tunc nō hꝫ locū in ſeptima. Itē qui īſcribit dꝫ puniri pena ſimili ſi deficiat
1 in probatione. † Qua pena punietur tutor: eſt vt remoueatur a tutela ſed accuſator tali pena non poſſet puniri, q2 tutelā ñ hꝫ. Quā igitur accuſator talis criminis preſtabit: Dicit glo. iſtā ratione ꝙ lꝫ nō poſſet reſcribere reſpectu talis pene que eſt remoueri a tutela, tñ aliam penā conſequitur tutor q2 ꝓbat ſuſpectus ſcꝫ infamie, ⁊ reſpectu tali pene pōt accuſator inſcribere, ſꝫ nō reperio, verū cū pena infamie tm̄ quod inſcribatur ad penā talionis nam ſequeretur quod actione iniuriarū ciuiliter intētata īſcriberet, cū ſit famoſum iudicium, vt ff. de his q no. īfa. l. j. ſꝫ
2 quod eſt falſum. ¶ Itē accuſator deſiſtens īcidit ī Turpil. † Itē inſcribens ponit ad penā talionis. Hoc dicit gl. ī §. ſi, ſuſpectis remotis ſi per illo verbo infamis. Primū ſcilicet ꝙ incidit in Tur. deſiſtēs deficit ī accuſationē ſuſpectis ergo ⁊c. ſꝫ ſi iſcri. q̄ ñ ibi nō īſcribit dr ñ in litera, ꝙ lega. ꝓcōſulis pōt remouere ſuſpectū tuto. ſubaudi. mul. forti⁹ ꝓcōſul. q2 nō dꝫ licere īferiori. quod

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN